

30. Honger

'Geen brood'. Brood, en het gebrek eraan. Het zijn de kernwoorden van Genesis 47:13-27. Geld, vee en bezittingen waren er genoeg in Egypte. Maar dat deze dingen allemaal geen leven kunnen geven begonnen de mensen zich pas te bedenken toen er gebrek aan brood kwam. Om wat voor reden dan ook gaf het land niet meer de hoeveelheid koren die genoeg was om de gehele bevolking van brood te voorzien. En met al hun rijkdom begonnen de mensen hun gemis te ervaren.

Komen dit soort woorden je bekend voor? Ik bedoel, herken je ze in je eigen leven? Eens dacht je alles te hebben of te kunnen krijgen wat je hart maar begeerde. Het leven scheen geen duistere plaatsen te kennen. Maar langzaamaan begon er iets te knagen. Eerst diep van binnen, maar later steeds meer en duidelijker. Alle dingen waar je zoveel vreugde in vond bleken je leeg en nutteloos. Je probeerde er nog wel wat vermaak in te vinden, maar het was hol, dood. Kun je die dingen voor jezelf invullen?

Je besepte één ding: al die dingen waar je ooit zo veel waarde aan hechtte konden jou nooit het leven schenken; het eeuwige leven. Zoals de meeste mensen stopte je dat gevoel, dat gemis aan ware blijdschap, diep weg in je binnenste. Maar het gemis werd groter, bijna ondraaglijk. Het was honger. Honger naar...? Ja, dat was de vraag. In elk geval honger naar iets dat je blijvende vreugde zou schenken, honger naar dat wat je het leven zou schenken. Maar waarheen? Naar wie?

De Egyptenaren wisten waar ze met hun honger naar toe moesten. Of beter: naar wie ze met hun honger toe moesten. 'Als nu het geld uit Egypteland en uit het land Kanaän verdaan was, kwamen al de Egyptenaars *tot Jozef*, zeggende: Geef ons brood; want waarom zouden wij in uw tegenwoordigheid sterven?' Hoe wonderlijk moet het Jozef allemaal voorkomen. Eens, al zo lang geleden was hij het die bad, vocht, schreeuwde om zijn leven. Dat zeiden de broers toch zelf, toen ze zich schuldig wisten aan hun broeder Jozef? 'Voorwaar, wij zijn schuldig aan onze broeder, wiens benauwdheid der ziele wij zagen, toen hij ons om genade bad.' (Gen. 42:21). Maar Jozef kon smeken en schreeuwen wat hij wilde, zij hoorden niet. Zij hielden zich doof voor zijn ellende.

Hoe anders is het met Jozef. Nu werd hem gesmeekt om leven. Niet door een enkeling, maar door al de inwoners van Egypte. Hield hij zich doof? Moeten we van hem ook lezen: hij hoorde niet?

Nee, de Egyptenaren kwamen op de juiste plaats terecht. Aan de voeten van Jozef. Daar was brood te krijgen. Daar was het leven te vinden. En ze wisten het. Ze wisten dat hij hen niet ledig heen zou sturen. 'Waarom zouden wij in uw tegenwoordigheid sterven?' En dat zij niet beschaamd uitkwamen dat lees je in het vervolg en hebben we in het vorige hoofdstuk overdacht. We lezen het ook in vers 25: 'Gij hebt ons in het leven behouden.'

De Egyptenaren wisten van te voren dat zij bij Jozef niet tevergeefs zouden aankloppen. Zijn naam was bekend geworden in het land. Zij hadden gehoord hoe hij uit de gevangenis was opgeklimmen tot het hoogste ambt na Faraó, in Egypte. Zij moeten iets hebben vernomen van zijn bijzondere gave om dromen uit te leggen. Een gave die de kunsten van al de wijzen in Egypte verre te boven ging. Zij moeten iets gemerkt hebben van zijn wijsheid waarmee hij met vaste hand, zonder zijn doel uit het oog te verliezen het grote, machtige Egypte bestuurde. 'De HEERE was met hem.' (Gen. 39:3, 21). Potifar had dat gezien. De gevangenvaarder had dat gezien. Faraó had het ervaren. En hoewel de inwoners van Egypte weinig of geen kennis hadden van de enige ware God, toch moeten ze hebben geweten dat de God van Jozef, de HEERE, ver uit ging boven al de goden waaraan het land Egypte zo rijk was. En ze wisten: het was onmogelijk om om te komen van de honger bij een man die in de gunst van die God stond. En daarom konden zij zeggen: 'want waarom zouden wij in uw tegenwoordigheid sterven?'

De Egyptenaren wisten bij wie ze met al hun honger konden komen. Zij wisten bij wie ze niet tevergeefs zouden aankloppen. En jij? Waar ga jij heen met je honger?

Het Hebreeuwse woord voor brood is *lèchèm*. Weet je nu in welke richting we gaan denken? *Beth-lèchèm*. Wordt het nu duidelijk? Huis-brood. Bethlehem. De plaats waar brood, leven is te verkrijgen. Bethlehem is de plaats waar die meerdere Jozef werd geboren (Mat. 2:1). Al in de naam van Zijn geboorteplaats geeft Hij het aan: bij Mij is het leven.

In de twee wonderbare spijzigingen gaf Hij brood en vis te eten aan een grote schare mensen (Mat. 14:13-21; 15:29-39). Maar Johannes 6 is wel de duidelijkste plaats waar de Heere Jezus in verband wordt gebracht met brood en leven. En wat een lessen leert Hij ons daar!

‘Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.’ (Joh. 6:35). Is het nog een vraag waar we heen moeten met onze honger? Met ons schijnbaar onmogelijk te vervullen verlangen naar dat wat blijvende vreugde geeft?

De Egyptenaren wisten het; in het bijzijn van Jozef was het onmogelijk om te sterven van de honger. Ze wisten wie hij was. Hebben wij minder reden om te twijfelen aan de waarheid van de woorden en de Persoon van de Heere Jezus Christus? De HEERE was met Jozef. Dat wisten de Egyptenaren. En jij? Weet jij ook iets dergelijks van de Heere Jezus? Iets dergelijks? Nee, iets veel groters. Hij is God! Laat die waarheid je nooit door iemand ontnemen. Hij, Die geboren werd in *Beth-lèchè*m, Hij, Die die woorden van Johannes 6:35 sprak was niemand minder dan diezelfde God van Jozef. Als de Egyptenaren reden hadden om voor hun leven te bouwen op Jozef, hoe veel te meer reden heb jij om je vaste vertrouwen te stellen op dit Brood des levens! Het is onmogelijk om om te komen in Zijn aanwezigheid.

‘Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.’ (Joh. 6:35).

Hongeren en dorsten. Hoe bedoelde Hij dat hier? Ging het om echt brood en echt drinken, zoals bij de Egyptenaren bij Jozef? Nee, het gaat hier om die geestelijke honger. Lees de eerste bladzijden van dit hoofdstuk nog maar eens door. We moeten deze woorden letterlijk verstaan, maar tegelijk een geestelijke toepassing geven. Hoe weten we dat we deze woorden van de Heere Jezus geestelijk te verstaan hebben?

In de eerste plaats kunnen we dat al een beetje aanvoelen in deze tekst zelf. Nooit meer honger, nooit meer dorst. Dit kan geen gewoon voedsel zijn. Bovendien, hongeren en dorsten; waar vinden we die woorden nog meer? ‘Zalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.’ (Mat. 5:5). Het is een van de zaligsprekingen uit de Bergrede van de Heere Jezus, en er wordt duidelijk een andere begeerte mee bedoeld dan die naar gewoon eten en drinken. Het is een honger en een dorst naar gerechtigheid. En iets dergelijks moet de Heere bedoeld hebben in Johannes 6:35.

In de tweede plaats had de Heere de Joden tot wie Hij sprak al proberen voor te bereiden op de lessen die Hij hen had te leren. Hij had hen al proberen duidelijk te maken om hoger te zien dan het aardse brood. ‘Werkt niet om de spijs, die vergaat, maar om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven, welke

de Zoon des mensen ulieden geven zal; want dezen heeft God de Vader verzegeld.' (Joh. 6:27). Hij zet hier twee spijzen naast elkaar:

'spijs die vergaat'

'spijs die blijft tot in het eeuwige leven.'

Met de spijs die vergaat bedoelde Hij het brood wat je eet, zelfs het brood wat Hij de dag ervoor op zo'n wonderbaarlijke wijze had vermenigvuldigd. (Joh. 6:1-15). Dat is het brood waar zij de Heere om achterna liepen. (Joh. 6:26). Hij bedoelde met het brood dat vergaat ook het manna dat Mozes hen in de woestijn te eten had gegeven. Het brood dat vergaat is ook het brood dat Jozef aan zijn onderdanen te eten gaf. Het was alles letterlijk bedoeld. Het was brood om te eten, om het lichaam krachten te geven en om de honger te stillen. Maar daarnaast hadden deze dingen een geestelijke toepassing. Ze staan in de Bijbel om er iets van te leren. Ze zijn opgeschreven als een type, als een schaduw van iets hogers. Een voorbeeld van zo'n uitleg geeft de Heere Zelf in dit hoofdstuk naar aanleiding van het manna.

'Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn; gelijk geschreven is: Hij gaf hun het brood uit de hemel te eten. Jezus zei dan tot hen: Voorwaar, voorwaar ik zeg u: Mozes heeft u niet gegeven het brood uit de hemel; maar Mijn Vader geeft u dat ware brood uit de hemel. Want het brood Gods is Hij, Die uit de hemel nederdaalt, en Die aan de wereld het leven geeft.' (Joh. 6:31-33).

'Die aan de wereld het leven geeft.' Johannes laat zien dat het brood ook *voor de wereld* is. En als een type zien we dat terug in de geschiedenis van Jozef. Niet alleen Jozefs familie werd in het leven behouden door de hongersnood heen; nee, Jozef was er ook tot een zegen voor Egypte, een beeld voor de wereld. De Messias was er niet alleen voor het behoud van het volk van Israël, maar tevens voor de heidenen.

'En Jezus zei tot hen: Ik ben het brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins hongeren.'

Wat is dat: 'tot Hem komen'? Hoe doe je dat? Wat is de betekenis van die woorden voor ons? Belangrijke vragen, waar we best wat aandacht aan mogen besteden. Laten we eerst terug gaan naar Jozef in Egypte.

Je zegt waarschijnlijk: voor de Egyptenaren was het logisch dat ze naar Jozef gingen. Naar wie konden ze anders gaan? Het was voor hun een zaak van leven of dood. Ze wisten dat hij graanschuren had laten bouwen. Ze wisten dat hij die in de jaren van overvloed had laten vullen. En nu wisten ze ook dat het onmogelijk was om in zijn tegenwoordigheid om het leven te komen. Inderdaad, logisch dus.

Maar wat, als de graanschuren wel gevuld waren, maar er zou geen hongersnood gekomen zijn? Of wat, als er wel honger kwam, maar de graanschuren waren leeg gebleven? Of wat, als er inderdaad honger kwam, maar de Egyptenaars *geloofden niet* dat ze gevuld waren? Of wat, als er honger kwam en de Egyptenaars geloofden weliswaar dat de graanschuren gevuld waren, maar *geloofden niet* dat Jozef *hun* honger ermee zou stillen? Zouden ze in deze gevallen ook naar Jozef zijn gegaan? Houd deze vragen even vast. Het antwoord erop hoef ik je niet te vertellen. Die zijn ook logisch, toch?

‘En Jezus zei tot hen: Ik ben het Brood des levens; die *tot Mij komt*, zal geenszins hongeren, en die *in Mij gelooft*, zal nimmermeer dorsten.’

Zie je de parallel in de twee delen van dit vers? Tot Hem komen, en in Hem geloven. Die twee horen bij elkaar. Ze vullen elkaar aan. De een verklaart de ander en andersom.

In hem geloven, op hem vertrouwen. ‘Dit is het werk Gods, dat gij *gelooft in Hem*, Die Hij gezonden heeft.’ (Joh. 6:28). Dit antwoordde de Heere op de vraag van de Joden ‘Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?’ Geloof in Mij. Kom tot Mij.

Geloof. Verderop in de discussie zegt de Heere: ‘Al wat Mij de Vader geeft, *zal tot Mij komen*; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.’ (v. 37). ‘En dit is de wil van Degene, Die Mij gezonden heeft, dat een ieder, die de Zoon aanschouwt, en *in Hem gelooft*, het eeuwige leven hebbe; en Ik zal Hem opwekken ten uiterste dage.’ (v. 40). ‘Niemand kan *tot Mij komen*, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke; en ik zal hem opwekken ten uiterste dage. Er is geschreven in de profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. Een ieder dan die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die *komt tot Mij*.’ (v. 44, 45).

Al dit soort teksten zullen je misschien in verwarring brengen. Dus het is God de Vader die bepaalt of ik geloof of niet? Wat kan ik er dan nog aan doen of ik wel of niet geloof? Verwarring, of geeft het misschien ergernis?

Zijn toehoorders murmureerden ook onder elkaar (v. 41). Maar zij waren niet geërgerd aan de woorden die we hierboven hebben aangehaald. Hun ergernis ging over iets anders. Die ging over Zijn Persoon. 'Is deze niet Jezus, de Zoon van Jozef, Wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt Deze dan: Ik ben uit de hemel nedergedaald?' (v. 42). Ze konden in Hem niet meer zien dan de Zoon van Jozef en Maria. Ze hadden om een teken gevraagd. Wat een onbeschaamdheid trouwens. De vorige dag waren ze getuigen geweest van een teken dat zeker niet minder was dan wat hun vaders in de dagen van Mozes in de woestijn zagen toen het manna uit de hemel viel. Vijfduizend mannen, de vrouwen en de kinderen dus nog niet eens meegerekend, wist Hij te eten te geven met vijf gerstebroden en twee visjes. Maar toen zij om een teken vroegen om in Hem te kunnen geloven, wees Hij alleen op Zichzelf en zei Hij dat hij het ware Brood van God is. En dat wekte de ergernis op. Er was ook onbegrip. Ze verstonden Zijn taal niet. Dat blijkt ook verderop in het gesprek. 'Dit is het Brood, dat uit de hemel nederdaalt, opdat de mens daarvan ete, en niet sterve. Ik ben dat levende Brood, dat uit de hemel nedergedaald is; zo iemand van dit Brood eet, die zal in der eeuwigheid leven. En het Brood, dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven der wereld.' (v. 50, 51). 'De Joden dan streden onder elkaar, zeggende: Hoe kan deze Zijn vlees te eten geven?' (v. 52). Ze repten met geen woord over Zijn woorden dat alleen zij die door de Vader getrokken worden tot hem zullen komen. Hij maakte Zichzelf meer dan de Zoon van Jozef en Maria. Hij maakte Zichzelf de vervulling van het Manna. Hij verklaarde onomwonden dat alleen door Hem eeuwig leven verkregen kon worden. En daar zat hem hun ergernis. Daar wilden ze niet van weten. Ze accepteerden Hem niet als uit de hemel gegeven.

Jawel, verderop in het hoofdstuk zijn er discipelen van de Heere, die zeiden: 'Deze rede is hard; wie kan dezelve horen?' Zij verstonden de diepere boodschap van Christus wel. Maar voor hen waren de woorden uit vers 39 en vers 44 een ergernis. Ook was er in hun leven geen honger. Ze waren weliswaar bij de Heere Jezus, maar ze waren niet bij Hem gekomen om zich geheel en al aan Hem toe te vertrouwen. En velen gingen er weg (Joh. 6:66).

En toen vroeg de Heere ook aan Zijn twaalf discipelen of zij ook maar niet weg willen gaan. Maar Petrus antwoordde: 'Heere, tot Wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden van het eeuwige leven.' (Joh. 6:68).

Zie je het verschil? Petrus had geen moeite met de rede van de Heere Jezus. En hij dacht niet aan weggaan. Waarheen zou hij moeten gaan? Naar wie anders? Bij Hem zijn de woorden van het eeuwige leven. Hij is het Brood des levens. In Zijn aanwezigheid is het onmogelijk om om te komen.

En jij? Komen tot Christus, geloven in Zijn Naam, betekent niets anders dan je vertrouwen geheel en al op Hem te stellen. Niet weten naar wie je anders zou moeten vluchten met je honger in je ziel. Met ware honger ga je jezelf niet lopen ergeren aan de woorden van de Schrift, al lijken ze je soms nog zo hard en meedogenloos. Je gaat er niet over twisten. Ze zijn je leven. Je brood. In het Woord vind je het Brood des levens.

De Egyptenaren hadden honger, en ze kenden geen ander om naar toe te gaan dan naar Jozef. En jij. Weet jij wat het is om hoger te hebben? En tot wie wend jij je dan? Heb jij al geleerd, dat er maar Eén is Die die honger kan stillen?

De Egyptenaren gingen tot Jozef, omdat ze *wisten* dat hij volle graanschuren had. Anders zou het zinloos geweest zijn om tot hem te gaan. Christus *heeft* geen volle graanschuren. Hij *is* het Brood des levens. En die tot Hem komt, zal geenszins hongeren.

De Egyptenaren *wisten* dat als zij bij Jozef zouden komen, hij hen niet ledig weg zou sturen. 'Waarom zouden wij in uw tegenwoordigheid sterven?' En Christus zegt: 'Al wat Mij de Vader gegeven heeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.' (Joh. 6:37). Zijn dit geen woorden om je aan vast te hechten? En om je volle vertrouwen in Hem alleen te stellen?